

Lisbeth Berg-Hansen

Ref.nr 2
Saksnr.
Dato 2/3-2012

Oppnevning av et offentlig utvalg for gjennomgang av lostjenesten og regelverk

1. Bakgrunn

Det er mer enn 10 år siden sist det ble foretatt en samlet gjennomgang av lostjenesten, jf. St.meld. nr. 47 (1998-99) Om evaluering av losplikt- og losgebyrsystemet. Det er flere forhold som tilsier at det nå bør foretas en ny gjennomgang.

Lostjenesten har i de senere år stått ovenfor flere utfordringer, eksempelvis knyttet til den økonomiske situasjonen. Dette har blant annet medført avgiftsøkninger som til tider har ligget over den forventede prisutvikling i samfunnet for øvrig. Videre har gjeldende lospliktregler vakt en del reaksjoner. Blant annet har det vært reist spørsmål om omfanget av lostjenesten og i hvilken grad farledsbevisordningen kan erstatte bruk av los om bord i fartøyet. Det har også skjedd en teknologisk utvikling innen navigasjonsutstyr og kompetanse ombord på fartøy som trafikkerer i norske kystfarvann. Lospliktens omfang og organisering bør derfor vurderes opp mot den teknologiske utviklingen.

2. Nærmere om utvalgets mandat

Lostjenesten er et viktig sjøsikkerhetsrettet tiltak. Samtidig legger lostjenesten viktige rammebetingelser for sjøtransporten, med en kostnadsramme på 650 mill. kroner som er fullfinansiert av brukerne.

En målsetning med utvalgets mandat er å sikre en grundig gjennomgang av lostjenesten og regelverk, som ivaretar hensyn til kostnadseffektive løsninger samt miljø- og sjøsikkerhet.

Utvalget skal se nærmere på lostjenestens omfang og organisering. Følgende skal særlig gjennomgås:

- hvordan kan lostjenesten sett i sammenheng med andre sjøsikkerhetsrelaterte tiltak bidra til å forebygge ulykker, grunnstøtinger og forlis, som setter liv, helse og miljø i fare
- hvilke fartøyer og geografiske områder bør omfattes av losplikten, herunder i hvilken grad bruk av farledsbevis kan erstatte faktisk bruk av los
- i hvilken grad kan Kystverkets øvrige tjenester, eventuelt nye tjenester som utvidede trafikksentraltjenester, erstatte bruk av los om bord i fartøyet
- hvilken betydning har utviklingen innen navigasjonsutstyr og -kompetanse på fartøyene for behovet for lostjenester, sett i forhold til miljø- og sjøsikkerhet
- bør lostjenesten organiseres som i dag eller kan det være aktuelt med andre organisasjonsformer, med henblikk på en kostnadseffektiv og operativ tjeneste med tilstrekkelig beredskap uten at sikkerheten svekkes

Utvalget skal også komme med forslag til nye lovbestemmelser.

For utvalgets arbeid legges det til grunn at lostjenesten skal være 100 pst brukerfinansiert. Videre legges det til grunn at sjøsikkerheten ikke skal svekkes i forhold til dagens nivå.

Utvalget skal utrede økonomiske, administrative og andre vesentlige konsekvenser av sine forslag i samsvar med Utredningsinstruksen. Det følger av Utredningsinstruksen at minst ett forslag i offentlige utredninger skal baseres på uendret ressursbruk innen vedkommende område.

Utvalget skal avgi innstillingen innen ett år etter nedsettelsen.

3. Nærmere om utvalgets sammensetning

Det har vært lagt vekt på å sette sammen et utvalg med personer med ulik relevant faglig ekspertise. Utvalget er således satt sammen av representanter fra skipfartsnæringens interesseorganisasjoner, statlige etater, fagforbund, miljøinteresser og regionale myndigheter. Det er også lagt vekt på at utvalget skal bestå av representanter fra ulike deler av landet, da lospliktbestemmelsene er gjeldende langs hele norskekysten.

Forslag til sammensetning vil være i samsvar med reglene i rundskriv Q-4/2005 om representasjon av begge kjønn i statlige styrever, råd, delegasjoner mv.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

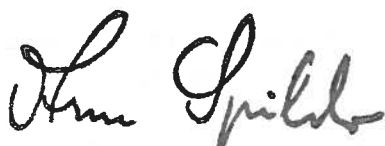
Kostnader knyttet til utvalg for gjennomgang av lostjenesten og regelverk vil håndteres innenfor Fiskeri- og kystdepartementets rammer.

Fiskeri- og kystdepartementet

tilrår:

Oppnevning av offentlig utvalg for å gjennomgå lostjenesten og regelverk. Utvalget gis mandat og sammensetning i samsvar med vedlagte forslag.

*Statsministerens kontor
Bifalt ved
kongelig resolusjon
av 2. mars 2012*

Vedlegg 1

Mandat for utvalg for å gjennomgå lostjenesten og regelverk**1. Bakgrunn**

Det er mer enn 10 år siden sist det ble foretatt en samlet gjennomgang av lostjenesten, jf. St.meld. nr. 47 (1998-99) Om evaluering av losplikt- og losgebyrsystemet. Etter regjeringens vurdering er det flere forhold som tilsier at det nå bør foretas en ny gjennomgang av lostjenesten.

Lostjenesten har i de senere år stått ovenfor flere utfordringer, eksempelvis knyttet til den økonomiske situasjonen. Dette har blant annet medført avgiftsøkninger som til tider har ligget over den forventede prisutvikling i samfunnet for øvrig. Videre har praktiseringen av den reviderte lospliktforskriften som ble implementert med virkning fra 1. januar 2011 vakt en del reaksjoner, jf. forskrift 23. desember 1994 nr 1129 Forskrift om plikt til å bruke los i norske farvann. Blant annet har det vært reist spørsmål om omfanget av lostjenesten og i hvilken grad farledsbevisordningen kan erstatte bruk av los om bord i fartøyet. Det har også skjedd en teknologisk utvikling innen navigasjonsutstyr og kompetanse ombord på fartøy som trafikkerer i norske kystfarvann. Lospliktens omfang og organisering bør derfor vurderes opp mot den teknologiske utviklingen.

Dagens loslov er fra 1989, og det er identifisert et behov for å revidere enkelte bestemmelser både i loven og tilhørende forskriftsverk. Regelverket setter videre rammer for lostjenesten, og gjennomføring av eventuelle forslag til endringer kan føre til at lovverket må endres. I forbindelse med gjennomgangen av lostjenesten, skal utvalget derfor komme med forslag til nye loybestemmelser om lostjenesten.

Lostjenesten er et viktig sjøsikkerhetsrettet tiltak. Samtidig legger lostjenesten viktige rammebetingelser for sjøtransporten, med en kostnadsramme på 650 mill. kroner som er fullfinansiert av brukerne. Regjeringen ønsker å videreutvikle lostjenesten som en fremtidsrettet, kostnadseffektiv og brukervennlig tjeneste, som skal fortsette å ivareta viktige samfunnsoppgaver knyttet til miljø og sikkerhet. Utvalgets arbeid vil være et sentralt innspill i regjeringens arbeid med å videreutvikle lostjenesten.

2. Utvalgets oppgave

a. Utvalget skal utrede lostjenestens omfang og organisering. Følgende skal særlig gjennomgås:

- hvordan kan lostjenesten sett i sammenheng med andre sjøsikkerhetsrelaterte tiltak bidra til å forebygge ulykker, grunnstøtinger og forlis, som setter liv, helse og miljø i fare
- hvilke fartøyer og geografiske områder bør omfattes av losplikten, herunder i hvilken grad bruk av farledsbevis kan erstatte faktisk bruk av los
- i hvilken grad kan Kystverkets øvrige tjenester, eventuelt nye tjenester som utvidede trafikksentraltjenester, erstatte bruk av los om bord i fartøyet
- hvilken betydning har utviklingen innen navigasjonsutstyr og -kompetanse på fartøyene for behovet for lostjenester, sett i forhold til miljø- og sjøsikkerhet

- bør lostjenesten organiseres som i dag eller kan det være aktuelt med andre organisasjonsformer, med henblikk på en kostnadseffektiv og operativ tjeneste med tilstrekkelig beredskap uten at sikkerheten svekkes

b. Utvalget skal komme med forslag til nye lovbestemmelser om lostjenesten.

c. Siktemålet med å utrede lostjenesten og regelverk er å:

- sikre en grundig gjennomgang av lostjenesten og regelverk, som ivaretar hensyn til kostnadseffektive løsninger samt miljø- og sjøsikkerhet
- sikre at forslag til lovendringer og andre endringer er godt begrunnet og vurdert både tverrfaglig og av brukerne

d. Utvalget skal i arbeidet legge til grunn følgende:

- lostjenesten skal være 100 pst brukerfinansiert
- sjøsikkerheten skal ikke svekkes i forhold til dagens nivå

e. Utvalget skal utrede økonomiske, administrative og andre vesentlige konsekvenser av sine forslag i samsvar med Utredningsinstruksen. Det følger av Utredningsinstruksen at minst ett forslag i offentlige utredninger skal baseres på uendret ressursbruk innen vedkommende område.

f. Utvalget skal avgi innstillingen innen ett år etter nedsettelsen.

Fremlagt i statsråd 2/3 2012
Statsministerens kontor

Vedlegg

Sammensetning av utvalg for å gjennomgå lostjenesten og tilhørende regelverk

Leder:

førstelagmann Bjørn Solbakken, Haugesund

Medlemmer:

administrerende direktør Nils Magne Fjereide, Bergen

administrerende direktør Siri Hatland, Bergen

assisterende sjøfartsdirektør Sigurd Gude, Bærum

avdelingsleder Rune Mortensen, Sørum

forbundsleder Jan Magne Fosse, Lindås

fylkesmiljøvern sjef Kjersti Gram Andersen, Ski

maritim direktør Paal Waage, Oslo

losoldermann Elise Rusten, Tønsberg

generalsekretær Hilde Gunn Avløyp, Oslo

fylkesråd for plan og næring Kari-Anne Opsal, Harstad

havnedirektør, Ingvar M. Mathisen, Bodø

